

Obsah

Úvod	11
I. část WELLNESS	15
Wellness usiluje o kvalitu života	16
Dimenze wellness a jak je pozitivně ovlivňovat	18
Fyzická dimenze	18
Spirituální dimenze	19
Emocionální dimenze	19
Sociální dimenze	20
Mentální dimenze	21
Jak se přiblížit vysoké úrovni wellness	21
Jak si ověřit wellness životní styl	22
II. část FITNESS	27
Fitness vychází z činnosti	27
Součásti fitness	27
<i>Zdravotně orientovaný fitness</i>	28
<i>Jak zlepšit úroveň fitness?</i>	29
Fitness program	29
Plánování fitness programu	30
Další efektivní principy rozvoje fitness	30
<i>Princip zvětšování zatížení</i>	30
<i>Princip postupnosti</i>	31
<i>Princip reverzibility</i>	31
<i>Princip individuality</i>	31
Motivace ke cvičení	31
Podmínky bezpečnosti při cvičení	32
Testování a hodnocení úrovně fitness	33
Kardiorespirační vytrvalost	35
<i>Účinky na srdce</i>	35
<i>Účinky na schopnost odolávat únavě</i>	36
<i>Energetický systém</i>	36
<i>Účinky aerobního cvičení na zdraví</i>	38
Kardiorespirační fitness program	41
<i>A. Cíle kardiorespiračního fitness programu</i>	41

<i>B. Typ aerobního cvičení (popř. tréninku)</i>	41
<i>C. Časový plán</i>	41
<i>D. Složky kardiorepiračního fitness programu</i>	42
<i>Kdo se může účastnit kardiorepiračního fitness programu?</i>	46
<i>Testování úrovně kardiorepirační vytrvalosti</i>	47
Svalová síla a svalová vytrvalost	49
<i>Svalová kontrakce</i>	50
<i>Faktory určující silové schopnosti</i>	50
<i>Rozvoj síly</i>	53
<i>Techniky posilovacího cvičebního programu</i>	53
<i>Posilovací cvičení pro ženy</i>	57
<i>Účinky posilovacího programu na zdraví</i>	57
Posilovací fitness program	58
<i>A. Cíle posilovacího fitness programu</i>	58
<i>B. Typ posilovacího fitness programu</i>	59
<i>C. Časový plán</i>	61
<i>D. Složky posilovacího fitness programu</i>	61
<i>Kdo se může účastnit pravidelného posilovacího fitness programu?</i>	65
<i>Některá doporučení pro posilovací fitness program</i>	65
Flexibilita	73
<i>Působení optimální úrovně flexibility na zdraví</i>	73
<i>Faktory ovlivňující flexibilitu</i>	74
<i>Aktivní a pasivní rozsah pohybu</i>	76
<i>Strečink</i>	76
Fitness program na rozvoj flexibility	77
<i>A. Cíle strečinku</i>	78
<i>B. Typy strečinku</i>	78
<i>C. Principy strečinku</i>	81
Vztah mezi silou a flexibilitou	82
Další okolnosti ovlivňující úroveň fitness a wellness	85
Bolesti v zádech	85
<i>Příčiny bolestí v zádech</i>	85
<i>Doporučení na odstranění bolesti v zádech</i>	86
<i>Běžná poranění a jejich prevence</i>	96
<i>Škodlivé cviky</i>	97
<i>Hospodaření s tekutinami</i>	100
III. část VÝŽIVA	103
Prvky zdravé výživy	103
Sacharidy neboli cukry	104
Proteiny neboli bílkoviny	106
Lipidy neboli tuky	108
<i>Nasyčené a nenasycené tuky</i>	109

<i>Jiné mastné kyseliny</i>	109
<i>Cholesterol</i>	110
Vitaminy a minerály	111
<i>Vitaminy</i>	111
<i>Minerály</i>	114
Voda	116
Složení stravy	117
Stravovací pyramida	118
<i>Počet a velikost denních porcí jídel</i>	119
Výživa sportovců	120
<i>Doplňky sacharidů</i>	121
<i>Doplňky kreatinu</i>	122
<i>Kofein</i>	122
<i>Alkohol</i>	122
<i>Organická a přírodní strava</i>	123
<i>Byliny</i>	123
Vegetariánská strava	124
<i>Typy vegetariánských diet</i>	124
Speciální výživa pro ženy	124
<i>Zdravé kosti a osteoporóza</i>	124
<i>Nedostatek železa</i>	125
Výživa starých lidí	125
IV. část KONTROLA HMOTNOSTI	127
Složení těla	127
<i>Esenciální a zásobní tuk</i>	127
Zdravá hmotnost	128
Techniky určení složení těla	129
<i>Hydrostatické vážení</i>	129
<i>Bioelektrické měření</i>	129
<i>BMI (Body Mass Index)</i>	129
<i>Měření tloušťky podkožních řas kaliperem</i>	130
<i>Pas – boky</i>	131
Rizika spojená s obezitou	132
Určení příčin obezity	132
<i>Porucha rovnováhy mezi příjmem a výdejem</i>	132
<i>Dědičnost</i>	133
<i>Hlad, chuť a nasycení</i>	134
<i>Teorie tukových buněk</i>	136
<i>Teorie kritického bodu</i>	136
<i>Vliv žláz s vnitřní sekrecí</i>	137
<i>Inzulin</i>	137
<i>Psychika</i>	138

<i>Metabolické změny</i>	138
<i>Těhotenství</i>	139
<i>Nedostatek pohybu</i>	140
<i>Individualita</i>	140
Plán na snižování hmotnosti	141
<i>Výživa a cvičení</i>	141
<i>Zdravý stravovací režim při snižování hmotnosti</i>	142
<i>Cvičení při snižování hmotnosti</i>	143
<i>Doporučení při snižování hmotnosti</i>	145
Poruchy stravování	145
<i>Anorexia nervosa</i>	145
<i>Bulimia</i>	146
<i>Bigarexia</i>	147
<i>Trojsyndrom sportovkyň</i>	147
<i>Plán na zvýšení hmotnosti</i>	147
Mýty o snižování hmotnosti	148
V. část DUŠEVNÍ ZDRAVÍ A STRES	159
Co je duševní zdraví	159
Stres	161
<i>Reakce na stresory</i>	162
<i>Stres a zdraví</i>	163
<i>Jak se vyrovnat se stresem</i>	164
<i>Signály stresu</i>	164
<i>Situace způsobující stres</i>	164
<i>Metody vyrovnání se stresem</i>	166
<i>Požadavky versus prostředky</i>	166
<i>Zacházení s časem</i>	167
<i>Pláč a smích</i>	168
<i>Fyzická aktivita</i>	168
<i>Relaxační techniky</i>	168
<i>Zpětná vazba</i>	169
<i>Výživa</i>	169
<i>Masáž</i>	170
<i>Hudba</i>	170
<i>Spánek</i>	170
<i>Příklady některých technik vyrovnání se stresem</i>	170
Deprese	174
<i>Kdy vyhledat profesionální pomoc lékaře?</i>	175
<i>Co má vědět člověk v depresi</i>	175
VI. část STÁRNUTÍ	177
Biologické aspekty stárnutí	177
<i>Změny ve složení těla</i>	177

Změny v kostech	178
Změny sexuálních funkcí	179
Změny paměti	179
Pigmentové skvrny	180
Imunitní systém	180
Adaptace na biologické změny	180
Sociologické a psychologické aspekty stárnutí	182
Teorie aktivity	182
Teorie kontinuity	183
Teorie sociální rekonstrukce	183
Některá doporučení pro wellness životní styl ve stáří	184
VII. část ZÁVISLOST	187
Co je závislost	187
Proces k závislosti na drogách	187
Rizikové faktory zneužívání látek (drog)	189
Tabák	189
Fyziologický účinek tabáku	190
Zdravotní rizika kouření	191
Proč kouříte?	193
Co se stane, když přestanete kouřit?	194
Kofein	195
Kofeinismus	196
Omezení konzumace kofeinu	197
Kofein a cvičení	198
Alkohol	198
Účinky alkoholu na lidský organismus	198
Účinky alkoholu na chování	200
Alkohol a těhotenství	202
Alkoholismus	202
Problémy s alkoholem	202
Jiné závislosti	204
Léčení závislosti	204
VIII. část JINÉ OKOLNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ WELLNESS	205
Rakovina	205
Jak snížit riziko vzniku rakoviny?	206
Další možnosti redukce rizika onemocnění rakovinou	208
Diabetes	217
Rizikové faktory	217
Doporučení pro snížení rizika	218
Kardiovaskulární choroby	219
Ateroskleróza	219
Koronární srdeční onemocnění	219

<i>Mozková mrtvice</i>	220
<i>Trombóza</i>	220
<i>Rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění</i>	221
<i>Doporučení pro snížení rizika</i>	221
Osteoporóza	223
<i>Hlavní rizikové faktory osteoporózy u žen</i>	223
<i>Doporučení pro snížení rizika</i>	224
Artróza	225
Osteoartróza	225
<i>Hlavní rizikové faktory osteoartrózy</i>	225
Rumatoidní artróza	225
<i>Doporučení pro život s artrózou</i>	226
Slovník pojmů	227
Literatura	235